

Investitor:

PP ORAHOVICA

Stjepana Mlakara 5, Orahovica 33515

Nositelj
ugovora:

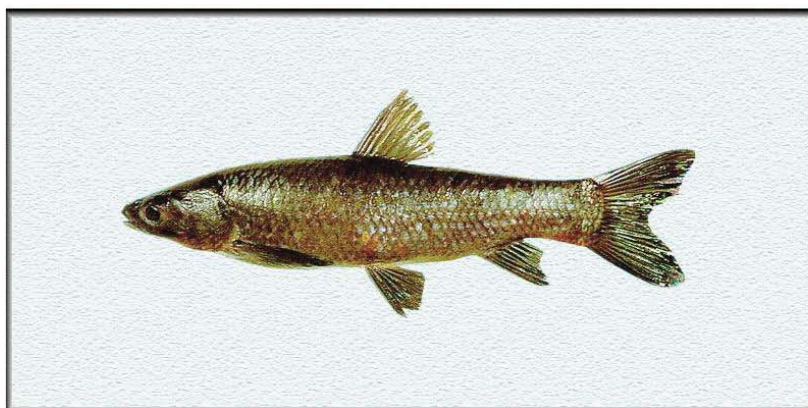

elektroprojekt d.d.

U t e m e l j e n o 1 9 4 9 .

PP ORAHOVICA
PJ RIBNJAČARSTVO
PROCJENA RIZIKA UNOSA I UZGOJA RIBA

PROCJENA RIZIKA UNOSA I UZGOJA CRNOG AMURA,
(*MYLOPHARYNGODON PICEUS*)

Studija
Projekt više struka
Y1-L48.01.01-G03.0
ZOP: L48
2013

elektroprojekt d.d.
U t e m e l j e n o 1 9 4 9 .

POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.d.
33515 Orahovica, Stjepana Mlakara 5,p.p. 3

PP ORAHOVICA

PJ RIBNJAČARSTVO

Studija-Projekt više struka

PROCJENA RIZIKA UNOSA I UZGOJA RIBA

Y1-L48.01.01-G03.0

PROCJENA RIZIKA UNOSA I UZGOJA CRNOG AMURA
(*Mylopharyngodon piceus*)

ZOP: L48

2013

2.11 SAŽETAK STUDIJE PRIREĐEN ZA ŠIRU JAVNOST RADI PRIBAVLJANJA MIŠLJENJA JAVNOSTI.

2.12 SAŽETAK STUDIJE PRIREĐEN ZA ŠIRU JAVNOST RADI PRIBAVLJANJA MIŠLJENJA JAVNOSTI.

PP Orahovica planira uvesti i uzgajati crnog amura u Hrvatskoj s ciljem proširenja asortimana na tržištu i poboljšanju kvalitete okoliša uzgoja slatkovodnih riba. Crni je amur tradicionalno jedna od četiri glavnih vrsta u kineskom uzgoju riba. Od uvođenja ostalih kineskih šarana u brojna bivša hrvatska ribničarstva postojala je ideja i o introdukciji crnog amura. (Ržaničanin i Treer, 1980). Ta se ideja do današnjih dana nije ostvarila. Crni amur, latinskog naziva *Mylopharyngodon piceus*, azijska je vrsta ribe iz skupine šaranki. Zahvaljujući kvalitetnom mesu, sposobnošću uništavanja školjki i puževa u ribnjacima (i na taj način nekih bolest riba), brzom rastu te prilagodljivosti ima izvrsne značajke za uzgoj u akvakulturi.

Kontrolirani unos i uzgoj crnog amura odvijao bi se isključivo na ribničarstvu Grudnjak. Ribničarstvo bi prvih 5 godina nabavljalo po 100 000 ličinki iz Kine. Ukupno će se unijeti od 500 tisuća do 1 milion ličinki. Nakon toga bi PP Orahovica crnog amura razmnožavala u kontroliranim uvjetima vlastitog mrjestilišta. Mrjest i uzgoj ličinki vršiti će se u zatvorenom sustavu mrjestilišta, a daljnji uzgoj mlađi vršiti će se u uobičajenim zemljanim ribnjacima veličine 10 hektara. Odrasle jedinke uzgajati će se u istim bazenima. S obzirom da se radi o uvođenju vodenog organizma, uvođenje i uzgoj crnog amura mogli bi eventualno utjecati na ekološki sustav slatkih voda. Od slatkih voda, najosjetljivije na uvođenje crnog amura su duboke tekuće vode. Uvođenjem i uzgojem crnog amura na ribnjacima Grudnjak, neće doći do utjecaja na šire područje, s obzirom da su ribnjaci relativno izolirani od ostalih prirodnih vodenih površina i staništa. Prema dostupnim podacima, vrsta se u otvorenim ribnjacima ne može razmnožavati. U većine europskih zemalja, čak i u mediteranskom području s nešto blažom klimom i povoljnijim zimskim temperaturama vode i zraka, ne postoje prirodne populacije crnog amura.

S obzirom da nisu promatrana dosadašnja iskustva prilikom prvog uvođenja ove vrste na područje Hrvatske, kao i na temelju iskustava europskih zemalja, mala je vjerojatnost da će se udomačiti i postati invazivna i rizična vrsta. Prema sadašnjim saznanjima ova vrsta na području Slavonije ne može stvoriti održive i samostalne populacije. Vrlo je mala mogućnost da ova vrsta postane invazivna i kompetitivna jer joj ekološki uvjeti u srednjoj Europi ne odgovaraju i teško može zauzeti značajno mjesto u ekosustavu. Bez obzira na vrlo malu mogućnost od opstanka u otvorenim vodama i moguće opasnosti za autohtonu faunu i prirodu općenito, potrebno je poduzeti sve tehničke zahvate i radnje te u potpunosti onemogućiti bilo kakvu mogućnost bijega i širenja ove vrste u otvorene vode.

Ukoliko eventualno i dođe do bijega jedinki crnog amura i njegovog širenja izvan područja uzgoja, postoji teoretska mogućnost od ugrožavanja pojedinih zavičajnih vrsta školjkaša i rakova. Međutim, na temelju iskustava i podataka iz europskih zemalja u koje je crni amur unesen, nema dokaza da bi se ova vrsta mogla u većem broju proširiti u otvorene vode i uzrokovati neke ozbiljnije posljedice na neku skupinu ili na prirodu. Naime, crni amur, premda unesen u više europskih zemalja, nije uspio uspostaviti stabilne populacije. Ukoliko bi crni amur završio u zatvorenim vodama, nakon nekog vremena će potpuno nestati. Crni amur unesen u naše vode bit će uzgojen iz jaja i oslobođen od bilo kojih parazita, bakterija i virusa iz zemlje unosa.

U okviru ekološke mreže NATURA 2000 međunarodno važnih područja za ptice pod šifrom i nazivom područja HR1000011, Ribnjaci Grudnjak i Našički ribnjak s kompleksom lužnjakovih

šuma predmet su očuvanja 12 svojta ptica. Glavna hrana tih vrsta su ribe ili žabe, a puževi su samo nadopuna koju povremeno uzimaju. Ne postoji informacija da je igdje u Europi ugrozio populacije vidre koja se ipak prvenstveno hrani ribom. Teško je utvrditi koje su ključne vrste (*keystone species*) na rizičnim staništima. Međutim, ključne vrste u zatvorenim vodama poput bara, mrtvica i močvara nisu ugrožene ovom vrstom. Zaključujemo da crni amur neće imati nikakvog utjecaja na faunu ptica, ciljeve očuvanja NATURE 2000, a niti na

stanišne tipove. Vidra se u ugroženom području pretežno hrani ribom te neće biti ugrožena eventualnim nestankom puževa.

Preporučljivo je spriječiti direktno otjecanje i prelijevanje voda iz ribnjaka u okolne kanale, rječice, bare i druge otvorene vode pomoću žičanih pregrada, gustih mreža, rešetki i perforiranih zapreka. Na taj način treba spriječiti svako eventualno širenje novo uvedene vrste u otvorene vode.

Utjecaj parazitskih bolesti koje nosi crni amur nisu veće od utjecaja ostalih kineskih ciprinida koji su tu već od prije. Crni amur, *Mylopharyngodon piceus*, vrsta je koja nije uvrštena u vrste riba prijemljive za bolesti koje podliježu obvezi prijavljivanja prema nacionalnoj i europskoj legislativi te mislimo da neće biti većih utjecaja crnog amura na epidemiologiju i parazitologiju šaranskih ribnjaka kao ni na prirodu općenito.

Kako bi se ostvarili svi preduvjeti za bezrizični uzgoj crnog amura potrebno se pridržavati slijedećih uputa:

- na upuste, ispuste i okolne kanale na tablama gdje se uzgaja crni amur, postaviti slijedeće tehničke prepreke: guste mreže, rešetke, perforirane zapreke onemogućiti namjerno ili slučajno prebacivanje živih jedinki crnog amura na druge ribnjake, tj. ribničarstva ili u bilo kakve druge vode
- spriječiti poribljavanje otvorenih voda crnim amurom kao i slučajnim ribama iz ribnjaka u kojima se crni amur uzgaja
- poduzeti maksimalni napor i sve mjere predostrožnost kako bi se spriječio bijeg ili namjerno puštanje crnog amura, npr. tijekom visokih) voda i ispuštanja ribnjaka, u otvorene vode,
- u slučaju eventualnog bijega ili puštanja crnog amura u bilo koju drugu vodu, obvezno je hitno obavijestiti Državni zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode te neku od znanstvenih institucija koje se bave ihtiologijom i ribarstvom
- u slučaju bijega ili puštanja crnog amura u druge vode potrebno je u suradnji s gore navedenim institucijama u što kraćem roku pokušati svim sredstvima (mrežama, elektroribolovom, rotenonom) ukloniti jedinke ove vrste iz voda u koje su unesene (pobjegle)
- trajno vršiti godišnji monitoring, barem jednom godišnje (ljeti), okolnih kanala i otvorenih voda kako bi se utvrdilo u kojem broju se može naći crni amur, te ukoliko ista vrsta bude prisutna zatražiti savjet stručnjaka ihtiologa s ciljem eventualnog uklanjanja jedinki radi sprječavanja daljnjeg bijega.
- Poznato je da se crni amur ne mrijesti u prirodi kao i druge tri vrste ribe grupe kineskih biljojednih riba. Uvođenje i uzgoja crnog amura na ribničarstvo Grudnjak ne predstavlja prijetnju i rizik za prirodu, staništa niti autohtone vrste. Temeljem naše profesionalne procijene i prema literaturnim podacima unos crnog amura neće uzrokovati nikakve ekonomske i gospodarske gubitke.